

den Gang, og naar Forslaget faldt med 29 Stemmer imod 30, saa var det ikke, fordi Regeringen var imod dette Princip, tværtimod; det syntes, som om Regeringen havde et endnu mere konservativt Princip og kun vilde oprette ny Kredse, naar der var 16,000 tilovers i den enkelte Kreds og ikke blot i Amtet. Jeg anførte ordret, hvad Grunden var til, at man ikke gik ind paa det: man vilde ikke have Stridspunkter, lige for man skulde vedtage Valgloven. Men i Principet var man fra alle Sider enig, og da Oppositionen heller intet havde derimod, saa kan man sige, at er der noget, der staar som Udbyl for Landstingets Anskuelse i den Henseende, er det det, som fremkom ved den Lejlighed. — Jeg udtalte sidste Gang, at man ogsaa kunde gaa en Mellemvej, man kunde jo sige saaledes: dersom der er omtrent 24,000 i hver Kreds, skal den deles, naar der da i nogen af Nabo kommunerne ogsaa er Dørtal, saaledes at der kan oprettes en ny Kreds; og jeg udtalte, at en saadan Ordning vilde kunne betragtes som ligesaa grundlovmæssig efter vor Mening som den bogstavelige Udførelse. — § 1870, da Regeringen fremlagde sit Forslag, som er omtalt i Betænkningen, gik man noget videre, end de ledende Mænd fra 1849 og 1866 havde gjort, idet man vilde oprette en ny Kreds, hvor der blot var et Overflod af omtrent 8,000, altsaa Halvdelen af en Valgkreds. Det gjorde man vistnok, fordi man ønskede at komme Grundloven i enhver Henseende saa nær som mulig, altsaa ogsaa naar det bestemte Antal, som der skulde være efter Forholdstallet, hvad man ad de to andre Veje, jeg har antydet, ikke godt kan naa, idet der altid vil blive 3, 4 & 5 Medlemmer mindre, end der skulde være efter Forholdstallet. Det er disse Veje, som Udvalgets Flertal har tænkt paa, naar vi have talt om, at man kunde opfylde Grundlovens § 32 fuldstændig loyalt og grundlovmæssigt uden at gaa til en bogstavelig Opfyldelse. Og naar jeg har kaldt Folketinget og til Dels Regeringens Forslag for en bogstavelig og rigoristisk Udtydning af § 32, er det jo, fordi det er øjensynligt, at det Princip, der ligger til Grund for dette Forslag, er, at man siger som saa: Man skal absolut have det bestemte Antal Medlemmer efter Forholdstallet, altsaa matematisk korrekt, altsaa i Øjeblikket 137 Medlemmer, selv om det er nok saa vanskeligt at faa dem fordelte, selv om man maa omkalfatre alle Kredse, ogsaa de Kredse, man ellers aldeles ikke behøvede at omkalfatre. Som Eksempel skal jeg anføre, at hvis man gik den Vej, jeg tænkte mig, at man kunde gaa med at op-

rette en Kreds, hvor der var et Overflod paa henimod 24,000, kunde man faa mellem 25 og 30 Folketingsmænd uden at være ved en eneste af Sjællands Kredse, uden lige Kjøbenhavn og de to nærmeste Kredse i Kjøbenhavns Amt. Man kunde jo ellers lade hele Sjælland være fuldstændig uberørt. Det er disse Veje, vi have tænkt paa, og det er derfor, jeg har kaldt Regeringens og Folketingets Forslag for vel rigoristiske. Jeg indrømmer, som jeg ogsaa har sagt det, at i ren formel Henseende er det mest grundlovmæssigt, men dermed er det ikke sagt, at det er det i reel Henseende. Det kan gerne være, at det er det; jeg vil ikke høre Strid derom i Dag men blot klare vort Standpunkt, og at det er det, vi have ment.

Og saa vil jeg tillige tilføje, at selv om man gaar til den bogstavelige Udtydning, kan der ogsaa være Grader. Da Folketinget i 1874 antydede, at man endelig vilde have Forholdet til at passe lige over for 125, slog det ikke noget fast om, at det vilde omkalfatre Kredse i den Anledning saaledes, som man senere gjorde i 1886. Der er ogsaa i den bogstavelige Udtydning Grader, og der mener jeg, at man maatte kunne gaa til en bogstavelig Udtydning uden at gaa saa vidt som Folketingets og Regeringens Forslag. Derfor hentydede jeg til, at hvis vi saa Sagen tilbage, vil der maasse fra Landstingets Side blive gjort Forsøg paa, om ikke at komme tilbage til Principerne fra 1866 og 1870, saa dog at gaa en Mellemvej: at slaa Folketingets Princip fast, men dog at gøre det paa en mere konservativ og mindre radikal Maade, end her er foreslaaet. Noget andet bliver det ganske vist, hvis vi skulde faa Forslaget tilbage i Aar; saa bliver der ikke Tid til store Forandringer, og saa vilde jeg for mit Bedkommende meget ønske, at man vilde vedtage Regeringens Forslag med nogle enkelte Ændringer som Grundlag for en fremtidig Forhandling. Men jeg har ikke Spor af Mening om, hvorvidt Landstinget vil gaa med til det; jeg er tilbøjelig til at tro, at det kan blive vanskeligt nok.

Med Hensyn til Kjøbenhavn og den Uret, som sker med Kjøbenhavn, maa det være mig tilladt at sige følgende. Man maa absolut holde fast, at det er Folketællingen i 1890, man gaar ud fra; og efter den bliver der i Gennemsnit 26,000 i Kjøbenhavn og i den øvrige Del af Landet 20,000. Hvis man havde faaet blot 2 Medlemmer til for Kjøbenhavn, vilde Gennemsnittet have været omtrent 19,600 paa Landet og i Byerne, og i Kjøbenhavn 22,200. Det var altsaa den hele Forskel, og naar man